

Саяси қуғын-сүргін құрбандарын толық ақтау жөніндегі мемлекеттік комиссия туралы ЕРЕЖЕ

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Саяси қуғын-сүргін құрбандарын толық ақтау жөніндегі мемлекеттік комиссия (бұдан әрі – Мемлекеттік комиссия) Қазақстан Республикасының Президенті жанындағы консультативтік-кеңесші орган болып табылады.

2. Мемлекеттік комиссия өз қызметінде Қазақстан Республикасының Конституциясын, заңдарын, Қазақстан Республикасы Президентінің және Үкіметінің актілерін, өзге де нормативтік құқықтық актілерді, сондай-ақ осы Ережені басшылыққа алады.

3. Мемлекеттік комиссия төрағадан, төрағаның орынбасарларынан, Мемлекеттік комиссияның хатшысынан және мүшелерінен тұрады.

4. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік хатшысы Мемлекеттік комиссияның төрағасы болып табылады.

5. Мемлекеттік комиссияның құрамы мемлекеттік органдар басшыларының, қоғамдық ұйымдар өкілдерінің, ғалымдардың қатарынан жасақталады.

6. Төрағаның шешімі бойынша Мемлекеттік комиссияның жұмысына тиісті саланың сарапшылары, өзге де адамдар тартылуы мүмкін.

2-тарау. Мемлекеттік комиссияның міндеті, функциялары мен өкілеттіктері

7. Мемлекеттік комиссияның негізгі міндеті саяси қуғын-сүргін құрбандарын заңдық және саяси тұрғыдан ақтау болып табылады.

8. Мемлекеттік комиссия мынадай функцияларды жүзеге асырады:

1) саяси қуғын-сүргін құрбандарына қатысты тарихи әділдікті қалпына келтіру, қуғын-сүргін құрбандарының барлық санаттарын ақтау бойынша ұсыныстарды тұжырымдау;

2) саяси қуғын-сүргін құрбандарын заңдық және саяси тұрғыдан толық ақтау үшін нормативтік құқықтық актілерді әзірлеу бойынша ұсыныстарды тұжырымдау және Үкіметке енгізу;

3) Қазақстандағы саяси қуғын-сүргін құрбандарының іс жүзінде ақталмаған санаттарының, оның ішінде: қолданыстағы заңнамада қамтылмаған құрбандар санаттарын; заңнамада аталған, бірақ іс жүзінде ақталмаған құрбандар санаттарын тізбесін қалыптастыру;

қуғын-сүргін құрбандарының құқықтық жағынан ғана емес, саяси тұрғыдан да ақталуға жататын санаттарының тізбесін қалыптастыру;

4) мемлекеттік органдардың саяси қуғын-сүргіндер құрбандарын ақтау, ақталмаған адамдардың құқықтарын қалпына келтіру мәселелері жөніндегі арыздар мен шағымдарды қарау мәселелері бойынша қызметін үйлестіру;

5) Саяси қуғын-сүргін құрбандарын, оның ішінде Қазақстанның азаттығы, тәуелсіздігі мен аумақтық тұтастығы үшін күресте ерлік көрсеткендерді мәңгі есте қалдыру бойынша мемлекеттік бағдарламаның әзірленуі мен қабылдануын қамтамасыз ету бойынша ұсыныстарды тұжырымдау және енгізу.

9. Мемлекеттік комиссия өзіне жүктелген міндеттерді шешу мақсатында:

1) саяси қуғын-сүргін құрбандарын заңдық және саяси тұрғыдан ақтауға, саяси қуғын-сүргін құрбандарын, сондай-ақ Қазақстанның азаттығы мен тәуелсіздігі үшін күрескендердің ерлігі мен батырлығын мәңгі есте қалдыруға байланысты мәселелер бойынша нормативтік құқықтық актілердің жобаларын әзірлеу жөнінде ұсыныстар енгізеді, ұсынымдар береді;

2) қуғын-сүргін құрбандарының түрлі санаттарын ақтау әдіснамасын тұжырымдау үшін кіші комиссияны және өз қызметінің бағыттары бойынша ұсыныстар енгізу, сондай-ақ жиналған материалдарды жинақтау үшін жұмыс топтарын құрады (жұмыс топтары алдына қойылған міндеттер бойынша талдамалық қорытындылар дайындайды және оларды Мемлекеттік комиссияның отырыстарына шығарады). Әдіснама жөніндегі кіші комиссия халықаралық саяси-құқықтық стандарттарға сәйкес саяси қуғын-сүргіннің алуан түрлерін бағалаудың ғылыми негізделген мемлекеттік тәсілдері мен өлшемшарттарын, сондай-ақ қуғын-сүргін құрбандарының әрбір санатын ақтаудың тәсілдері мен әдістерін тұжырымдайды;

3) Мемлекеттік комиссияның құзыретіне кіретін мәселелер бойынша мемлекеттік органдардың, қоғамдық бірлестіктердің, өзге де ұйымдар мен азаматтардың ұсыныстарын қарайды;

4) Мемлекеттік комиссия қызметінің мәселелері бойынша мемлекеттік органдардың басшыларын және өзге де лауазымды адамдарды тыңдайды;

5) Мемлекеттік комиссияның міндеттерін іске асыруға қажетті құжаттар мен материалдарды мемлекеттік органдар мен өзге де ұйымдардан сұратады және алады;

6) Мемлекеттік комиссияның міндеттерінен туындайтын өзге де шараларды жүзеге асырады.

3-тарау. Мемлекеттік комиссияның қызметін ұйымдастыру

10. Мемлекеттік комиссияның жұмысы оның отырыстарын, кіші комиссиялардың, жұмыс топтарының отырыстарын және өзге де іс-шараларды өткізу арқылы жүзеге асырылады.

11. Мемлекеттік комиссияның отырыстары жарты жылда кемінде бір рет өткізіледі.

12. Мемлекеттік комиссияның отырысына қатысып отырған мүшелерінің жалпы санының көпшілік даусымен шешімдері қабылданады. Мемлекеттік комиссия мүшелерінің дауыстары тең болған жағдайда, төрағалық етушінің даусы шешуші болып табылады.

13. Мемлекеттік комиссияның отырыстарында Мемлекеттік комиссияның функциялары мен міндеттерін іске асыру мақсатында жұмыс топтарының жүргізген жұмысы туралы есептері қаралады.

14. Мемлекеттік комиссияның отырыстарына Мемлекеттік комиссияның мүшелері болып табылмайтын лауазымды адамдар, сондай-ақ қоғамдық ұйымдардың және бұқаралық ақпарат құралдарының өкілдері шақырылуы мүмкін.

15. Мемлекеттік комиссияның төрағасы:

1) Мемлекеттік комиссияның қызметіне жалпы басшылықты жүзеге асырады және оның отырыстарында төрағалық етеді;

2) Мемлекеттік комиссияның міндеттерін орындауға бағытталған шараларды тұжырымдау мен іске асыру бойынша мемлекеттік органдар мен өзге де ұйымдардың қызметін үйлестіреді;

3) Мемлекеттік комиссия мүшелері мен сарапшылар үшін Қазақстан Республикасы Президентінің, Ішкі істер министрлігінің, Ұлттық қауіпсіздік комитетінің, прокуратура органдарының, басқа да мемлекеттік органдар мен ұйымдардың жабық қорларындағы, архивтеріндегі саяси қуғын-сүргін құрбандары туралы материалдарға қол жеткізуді қамтамасыз ету жөнінде шешімдер қабылдайды;

4) Қазақстан Республикасының Президентін Мемлекеттік комиссияның атқарған жұмысы туралы жылына бір рет хабардар етеді;

5) Мемлекеттік комиссия отырысының күн тәртібін айқындайды және хаттамасына қол қояды;

6) Мемлекеттік комиссияның міндеттерін іске асыру үшін қажет болған кезде жұмыс тобын құру туралы шешім қабылдайды;

7) кіші комиссиялардың және жұмыс топтарының басшыларын тағайындайды;

8) Мемлекеттік комиссияның жұмысына Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен мамандарды, ғалымдар мен сарапшыларды тартады;

9) Мемлекеттік комиссияның міндеттерінен туындайтын өзге де функцияларды жүзеге асырады.

16. Мемлекеттік комиссияның төрағасы болмаған кезде оның міндеттерін төраға белгілеген орынбасары атқарады.

17. Мемлекеттік комиссияның хатшысы:

1) Мемлекеттік комиссияның отырыстарына материалдарды, сондай-ақ хаттамалық шешімдердің жобаларын дайындауды ұйымдастырады;

2) Мемлекеттік комиссияның мүшелеріне кезекті отырыстың өтетін орны, уақыты мен күн тәртібі туралы хабар береді, оларды қажетті материалдармен уақтылы қамтамасыз етеді;

3) Мемлекеттік комиссияның төрағасына ол қабылдаған шешімдерді орындау бойынша атқарылған жұмыс туралы есеп ұсынады;

4) Мемлекеттік комиссия төрағасының тапсырмасы бойынша өзге де функцияларды жүзеге асырады.

18. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі Мемлекеттік комиссияның жұмыс органы болып табылады.

19. Мемлекеттік комиссияның жұмыс органы:

1) Мемлекеттік комиссияның қызметін ақпараттық-талдамалық қамтамасыз етуді жүзеге асырады;

2) Мемлекеттік комиссияның құзыретіне жататын мәселелер бойынша мемлекеттік органдармен, лауазымды адамдармен және ұйымдармен қызметтік хат жазысуды жүргізеді;

3) кіші комиссиялар мен жұмыс топтарының алдына қойылған міндеттерді орындауда олардың қызметін ұйымдастырушылық, ақпараттық және талдамалық қамтамасыз етуді жүзеге асырады;

4) Мемлекеттік комиссияның қызметін қамтамасыз етуге қажетті өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

20. Мемлекеттік комиссияның өзіне жүктелген міндеттерді орындауда орталық мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдар оған өз құзыреті шегінде көмек көрсетеді.

Қазақстан Республикасы
Президентінің
2020 жылғы 24 қарашадағы
№ 456 Жарлығымен
БЕКІТІЛГЕН